

contested: was it the European residents of the city or citizens under Ottoman jurisdiction, the rich of Beyoğlu or the poor of Kasımpaşa and Hasköy, the Ottoman Empire or “Fortress Europe”? The 1871 outbreak had all the makings of a transformative event in which these contestations would be brought into the open—until it ended, and earlier truths were re-confirmed. As this article is being written, numerous scholars and activists are imagining the radical changes and ruptures that the COVID-19 epidemic may bring about in the coming decades; however, it remains likewise important to look at what dormant tensions this moment has uncovered, and to remember that entrenchment is as much a possibility as transformation.

ACKNOWLEDGEMENTS: I would like to thank Zeynep Çelik, whose conversation and advice was an endless source of support, as well as Elizabeth Frierson, Virginia Aksan and Baki Tezcan for their generous readings and discussion of this article during its presentation at the “W’OTSAP in Ottoman & Turkish Studies?” event hosted by the Ottoman and Turkish Studies Association on November 18, 2020. Moreover, I am extraordinarily grateful to the Ottoman and Turkish Studies Association for awarding an earlier stage of this article the 2020 Sidney N. Fisher Graduate Paper Prize, and to the chair of the prize committee Jeannette Okur. Finally, I would like to thank Hamid Dabashi, Nûkhet Varlık, Nuran Yıldırım, Burhan Çağlar and above all Sharon Mizbani for their invaluable support in the course of developing this article, as well as the helpful comments and suggestions from the two anonymous reviewers.

ERIK BLACKTHORNE-O’BARR is a doctoral candidate in the Middle Eastern, South Asian and African Studies department at Columbia University, focusing on late Ottoman literary, political, and scientific depictions of Iran. (eab2255@columbia.edu)

05 Haziran 2024

MADDE YAYIMLANDIKTAN  
SONRA GELEN DOKÜMAN

Casus (030151)  
Şon Türkler (100002)

## “We Do Not Want Spies Anymore”: The Abolition of Spying after the Young Turk Revolution\*

Arda Akıncı



ABSTRACT: One of the first measures taken by the Committee of Union and Progress (CUP), after assuming power in 1908, was to abolish spying. This has been mostly treated as a simple outcome of the change of power. However, this article offers a different perspective on the abolition of spying in 1908 and the subsequent exile of the spies in 1909. This study focuses on the abolition of spying in the Ottoman Empire as a significant idea shaped since the earlier years of the Young Turks’ opposition to the rule of Abdülhamid II and followed strictly as a policy after they assumed power. Rather than treating abolition of spying and the exile of spies as a byproduct of the 1908 Revolution, this study takes it as one of the pillars of the Young Turks’ ideological discourse and a central policy of the CUP. The article maintains a thread from the origins of Young Turk aversion to spying to the exile of the spies in 1909 following the 31 March Incident. This research aims to contribute to the social history of the late Ottoman historiography by placing the abolition of spying into a larger context together with its agents – the spies.

KEYWORDS: Abdülhamid II, Young Turks, Committee of Union and Progress, 1908 Revolution, Spying

On 30 June 1909, the Second Court Martial (*İkinci Divân-ı Harb-i Örfî*) sentenced Emsaleddin Efendi, a low-ranking military officer, to exile. A communiqué dispatched by the Ministry of Interior to the Ministry of Public Order reveals that he had been found guilty of spying.<sup>1</sup> Only four days later, Emsaleddin Efendi was banished to the district (*sancak*) of Kayseri, a remote town in central Anatolia.<sup>2</sup> Once there, until his death in 1935, he ceased to exist in the eyes of the

\* This work has received funding from the European Union’s Horizon 2020 research and innovation programme under the Marie Skłodowska-Curie grant agreement No 101034371.

1. BOA, ZB., D:496; G: 44; I:1/1 / (17 Haziran 1325/30 June 1909).  
2. BOA, ZB., D: 496; G: 44; I:2/1 / (21 Haziran 1325/4 July 1909).

Jön Türkler (100002)  
Arnavutluk (011910)

# The Balkan Wars

## Ottoman Perspectives

Edited by  
Ercan Karakoç and Ali Serdar Mete

MADDE YAYIMLANDIKTAN  
SONRA GELEN DOKÜMAN

05 Haziran 2024

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	311705
Tas. No:	949.6 BAL-WI



PETER LANG

New York - Berlin - Bruxelles - Chennai - Lausanne - Oxford

2024

### CHAPTER 9

## Young Turk Policy and Albanian Uprisings in Ottoman Macedonia: From Revolution to Balkan War(s) (1908–1912)

DENIS LJULJANOVIĆ\*

In the *fin de siècle*, the political situation in the Ottoman Empire resembled a complicated chessboard on which every Great Power, together with the regional Balkan states, played a complex game over Ottoman Macedonia, an area also known in Ottoman documents as the “Three *Vilayets* (*Vilâyât-ı Selâse*—Three Provinces, Kosovo, Selanik and Manastır).” On the one hand, Imperial Russia sought strong ties with its South Slavic “brothers,” especially by supporting Bulgarian nationalist attempts in Ottoman Macedonia. Serbian nationalist politicians assumed that their fate would be sealed and hemmed in if parts of Ottoman Macedonia were annexed to Bulgaria. The Greek government, together with some Serbian politicians, supported various nationalist projects against Bulgarian domination of the Three *Vilayets*. On the other hand, the Austro-Hungarian government actively supported Albanian intellectuals and population in order to secure their trust and friendship. Countering their attempts, one part of the Albanian population supported the Ottoman government, especially Sultan Abdul Hamid II, who developed a special policy toward the Albanians and acted as their father figure.

\* Research and Teaching Assistant at Justus Liebig University (JLU) in Giessen (Germany), History of Eastern Europe, denisljuljanovic@gmail.com

171-157

Sultan, otokrat olduğunu kabûl, ama, “despotizm” ve İslâmî jargon kulanılarak yöneltilen “istibdad” suçlamalarını reddetmektedir.<sup>2</sup> “Hürriyet-i Kanuniye” adını verdiği rejim, herkesin mevcut düzenlemelere uyma zorunluluğunda olduğu, kendisinin ise “âdil” pâdişah-olarak tüm yasaların üzerinde yer aldığı, “arzu-yu şâhâne”nin her konuda nihâî sözü söylediği bir tasavvura dayanmıştır.<sup>3</sup> Toplumdaki bireyler, bu düzeni meşru gördükleri, hükûmârın adaletini sorgulamadan “kanunlara ita’at ettikleri” sürece “hür” olacaklardır.<sup>4</sup>

Özgürlüğü oldukça dar çerçevede tanımlayan bu rejimde, eşyanın tabiatı gereği, elçitiri yahut farklı görüşlere yer bulunmamaktadır. Böylesi girişimler, etkin sansür mekanizmasının yanı sıra değişik yasaklama ve cezalandırma yöntemleriyle engellenmiştir. Dönemin yurt içinde basılan gazete ve dergileri incelendiğinde, toplumun sultan etrafında oluşturulan külte derin saygı duyduğu, onun siyasetlerini gönülden desteklediği ve ülkeyi her alanda ileri götüren rejimden fazlasıyla memnun olduğu izlenimini edinmek mümkündür.

Bunun, yoğun uğraşlar neticesinde şekillendirilen bir algı yönetimi olduğu ortadadır. Rejim, şüphesiz, belirli bir toplumsal desteğe sahiptir. Ancak, bilhassa eğitilmiş sınıflar ve bürokrasi içinde, sultanın yeni patrimonyalizmine yönelik ciddi bir karşıtlık mevcuttur. Bu, Avrupa toplumlarının çoğundaki gibi serbestçe örgütlenen, karşı tezlerini değişik araçlarla kamuoyuna sunan, iktidara yahut paylaşımına doğrudan ve yasal yollarla talip olan bir muhalefet değildir. Otokratik rejimin getirdiği kısıtlamalar, siyasi girişimlerin yurt dışından yönetilmesi ve ülke dâhilinde yasaklı faaliyete dönüşmesine neden olmuştur.

Bu muhalefetin mensuplarına “Jön/Genç Türk (Jeune Turc)” adı verilmiştir. Ancak, bu kavram, belirgin eğilim ve görüşlere sahip bireylerin oluşturduğu, türdeş bir gruba atıfta bulunmaktan uzaktır. Ulemâdan pozitivistlere,

<sup>2</sup> Rejim konusunda sultanın görüşlerini kamuoyuna aktaran Ahmed Midhat Efendi'nin makalesi bu vurguyu yapmaktadır. Bkz. “İstibdad,” *Tercüman-ı Hakikat*, 3 Temmuz 1878. Dış çevrelere aynı mesaj, Ahmed Midhat Efendi'nin yakın temasta olduğu yabancı bir gazeteci aracılığı ile verilecektir. Bkz. [Sidney] Whitman, “Abdul Hamid: An Autocrat not a Despot,” *The New York Herald* (Paris), 17 Ağustos 1896.

<sup>3</sup> “Hürriyet-i Kanuniye,” *Tercüman-ı Hakikat*, 4 Temmuz 1878. Bu kavramsallaştırmanın, çizdiği alanın farklılığına karşılık, özünde, Recep Peker'in örgütlü otoriterliğe geçiş sonrasında geliştirdiği, “disiplinli hürriyet” kavramsallaştırmasıyla ilginç benzerlikler gösterdiği vurgulanmalıdır. Bkz. Recep, “Disiplinli Hürriyet,” *Hakimiyeti Milliye*, 26 Nisan 1933.

<sup>4</sup> “Hürriyet-i Kanuniye,” *Tercüman-ı Hakikat*, 4 Temmuz 1878.

etnik milliyetçilerden yüksek bürokratlara, tarikat üyelerinden modern mekteplerin öğrencilerine ulaşan bir yelpazede bulunan ve değişik nedenlerle rejime cephe alan muhalifler bu sınıflamaya dâhil edilmektedir. Buna karşılık, tabanda harekete destek vererek, yurt içinde gizli örgütlenmelere katılanların çoğunluğunu, yüksek eğitim kurumlarındaki talebeler ile alt-orta düzey bürokrat ve eşdeğer rütbelerdeki subaylar oluşturmuştur.

### Jön Türklerin Bilimciliği

Temel yaklaşımlar açısından da benzer bir durum söz konusudur. Jön Türk hareketinin şemsiye örgütü Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti'nin pozitivist bir entelektüel idaresinde Paris'te yayımlanan dergisi, başlığının altında Auguste Comte'un “Ordre et progrès (Nizâm ve Terakki)” düstürüne yer verirken,<sup>5</sup> bir âlimin Kahire'de neşrettiği diğer resmî yayın organı, aynı yerde “Ve emruhum şûra beynehum (İşlerini aralarında danışarak çözerler, *Kur'an*, 42/38)” ibâresini kullanmayı uygun görmüştür.<sup>6</sup>

Buna karşılık, ana akım yaklaşımlara bakıldığında, harekette, çoğunluğu oluşturan modern eğitilmiş bürokrat ve yüksek okul öğrencilerinin, sadece rejim ilkeleriyle değil toplumsal değerler ile de çatışan dünya görüşü ve ideolojik tercihleri ön plana çıkmaktadır. Bunun neticesinde, Alman vülger materyalizmi (Vulgärmaterialismus)<sup>7</sup> olarak adlandırılan on dokuzuncu asır bilimciliği (scientism), on sekizinci yüzyıl Fransız felsefi materyalizmi, pozitivism ve Sosyal Darwinizm karışımı, derinlikli olmayan, yekdiğeri ile çelişen tezlere sahip, eklektik bir dünya görüşü şekillenmiştir. Gustave Le Bon'un “bilimsel” olduğu düşünülen, frenoloji ve fizikî antropoloji ile desteklenen seçkinciliği de bu alayım içinde kendisine önemli bir yer bulmuştur.

<sup>5</sup> Ahmed Rıza idaresinde 1895 ilâ 1908 yılları arasında Paris'te yayımlanan *Mechveret Supplément Français*. Aynı entelektüel, cemiyetin Türkçe resmî organı *Meşveret* dergisini de pozitivist takvimle fakat Âl-i İmrân sûresinin 159. âyetindeki, “Ve şavirhum fî'l emr ([Yapacağın işlerde onlara da danış])” hükmünü kelâm-ı kibâr olarak kullanarak neşretmiştir.

<sup>6</sup> Köprülülü Şeyh Ali Efendizâde Hoca Muhyiddin Efendi başkanlığındaki ulemâ heyeti tarafından 1896 ilâ 1899 seneleri arasında Kahire'de neşrolunan *Kanun-i Esasî* mecmuası.

<sup>7</sup> Bu ifadedeki “Alman” vurgusu, söz konusu akımın önde gelen düşünürlerinin etnik köken ve vatandaşlık bağlarına atıf yapmamaktadır. Örneğin, Jacob Moleschott, Hollanda'da doğmuş, Heidelberg Üniversitesi'nde eğitim görmüş, Leopoldina üyeliği yapmış ve daha sonra İtalyan vatandaşlığına geçerek bu ülkede senatör olmuştur.

Jön Türkler  
100002

Popüler materyalizme dayanan bilimcilik, onun "din-bilim" ilişkisine bakışını şekillendirmesinin yanı sıra Batılılaşma temelli modernleşme ve dönüşüm arzulayan, bunun Sosyal Darwinist bir gereklilik olduğunu ileri süren Osmanlı Garbçılığı'nın tezlerini benimsemesine neden olmuştur. Bu ise gençlik yıllarında taraf olduğu "eski-yeni" çatışmasına, yaşam mücadelesinin kaçınılmaz kıldığı bir zorunluluk olarak yaklaşması neticesini doğuracaktır. Bunun, Erken Cumhuriyet inkılablarının taviz vermeyen, radikal karakterinin düşünsel arka planını oluşturduğu şüphesizdir.

05 Haziran 2024

MAKALE YAYIMLANDIKTAN  
SONRA GELEN DOKÜMAN

Jön Türkler  
10002

4

#### "Siyasetle İştigâller": İkinci Kuşak Bir Jön Türk

Mustafa Kemal'in Jön Türklük serüveni, dünya görüşünü şekillendirecek bilimcilikle tanışmasının yanı sıra siyasî yaşamının başlangıç noktasını oluşturacak, yarım kalan teşkilatlanma girişimlerinden Osmanlı Terakki ve İttihad Cemiyeti üyeliğine, İstiklâl Harbi liderliğinden (Cumhuriyet) Halk Fırkası/Partisi reisliğine giden yolun ilk taşları bu süreçte döşenecektir. O, sadece düşünce değil siyasî eylemcilik anlamında da bir "Jön Türk," 1908 yılından itibaren ise Osmanlı Terakki ve İttihad/Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti üyesi, halk dilindeki ifadeyle "İttihadçı" olmuştur.

Jön Türk hareketinin kapsam, süre ve ideolojik evrimi, onun, aynı nesle ait, benzer görüşlere sahip ve özgün ideolojik ilkeleri savunan bireylerden oluşan bir siyasî eylemcilik biçimi olarak değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Vurgulamaya çalıştığımız gibi, Mustafa Kemal'in dünya görüşü birinci kuşak Jön Türklüğün ana akım yaklaşımlarından ciddi biçimde etkilenmiştir. Buna karşılık, siyaset algısı, yerleşik düzen ve iktidar erkine yaklaşımı, 1908 yılında saçlarına ak düşmüş "Genç Türkler"den farklıdır.

Mustafa Kemal'in gizli teşkilât üyesi olarak başlayan, sonrasında para-militer bir cemiyet içinde devam eden siyaset yaşamı, ilerleyen yıllarda alacağı sorumluluk ve benimseyeceği yaklaşımlar üzerinde derin etkiler yapacaktır. Diğer bir ifadeyle, cumhuriyet kurucusu, 1919 yılında siyasî deneyimi olmaksızın, olağanüstü şartların baskısıyla ordu müfettişliğinden siyasete geçiş yapmış bir kişi değildir.

O, böylesi bir kimlik değişimiyle, kendisini sürgünde Fransız ulusal direnişini yönetecek *Comité français de Libération nationale*'in başında bulan, daha sonra da ülkesinin siyasetine yeni bir şekil veren Charles de Gaulle benzeri örneklerden farklı olarak, İstiklâl Harbi'ne ciddi bir deneyime sahip olarak katılmıştır. Bir Jön Türk teşkilatlanma girişiminde yer aldığı 1905